

Rousseau-probléma, különösen azért, mert Pestalozzi irodalmi hagyatékának interpretálása az ő sajátzerű előadása miatt nagy nehézségekbe ütközik. Innen a „szemlélet“, „természet“ stb. sokféle magyarázata. És végül azt is véljük látni, mintha a túlzó meggondolások, melyekre Pestalozzinak különben sincsen szüksége, szűnőfélben volnának és eljött volna a tárgyilagos értékelés ideje.

Ő maga oly szépen mondja „Hattyúdala“ végén: „Ne dobjátok el élet-törekvéseim *egésztét*, mint oly dolgot, mely már le van tárgyalva és további vizsgálatot nem érdemel. *Bizony nincsen még letárgyalva* és minden bizonynyal komoly megfontolást igényel, ha nem is értem vagy a kérésemért...“

Nem, Pestalozzi nincsen elintézve. Vezető gondolatai: hogy a tanulás nem befogadás, hanem formálás belső erők segítségével, hogy mindenben a tapasztalásból és belső átélésből kell kiindulnunk, hogy minden iskolának és nevelőintézetnek családi körre kellene átalakulnia, hogy az alsóbb néposztályokat a nevelés segítségével kell felemelni stb. olyanok, melyeket mindig újra hangoztatnunk kell. És nem felejtjük el soha véghetetlen emberszeretetét, mely ennek a legnagyobb csapásoktól sújtott, megcsalt, kigúnyolt embernek legnagyobb, legfenségesebb vonása volt...

Szellényi Ödön.

VEGYES.

Elmélkedések a Pestalozzi-nap alkalmából. Az emberi művelődés során ismét beigazolódott, hogy a holtak hamvából új élet kel; hogy az energia megmaradásának olve a szellemi és lelki erőkre is érvényes. Így a Pestalozzi-nap alkalmából világszerte szinte páratlan megmozdulásnak voltunk tanui. Egyéneket és népeket valamely kulturális hála- és szeméremérés arra ösztönzött, hogy ebből a pedagógiai világtüntetésből minél jobban kivegyék részüket. Hogy a nevelés és oktatás ügyéhez közelálló szakkörök osztatlan érdeklődéssel foglalkoztak a nap hőisével, megszámlálhatatlan értekezéssel és művel árasztván el a könyvpiacot, érthető, de különös elismerésre csak akkor lesz érdemes, ha majdan beigazolást nyer, hogy Pestalozzi példája szerint a tettek nem maradnak el a szavak mögött s hogy a hangos ünneplés mellett az ő szellemének az eddiginél nagyobb tér jut a gyakorlatban is. S itt joggal felmerül az a fontos kérdés, mi maradt meg ebből az egyetemes felbuzdulásból, lesz-e valamelyes jótékony következménye, maradandó hatása? Annyit máris megállapíthatunk, hogy a közfigyelmet ráterelte egy a napisajtó részéről következtesen elhanyagolt, agyonhallgatott „témára“, amely szerinte „nem érdekli a közönséget“; hogy a léha olvasmányokkal telített és könnyű világi élvezetekben dűskáló társadalmat tétlenségéből legalább néhány pillanatra felrázta és ráeszméltette arra, hogy vannak amazoknál fontosabb dolgok és kötelességek; s nem utolsó sorban, hogy egynémely kartársat arra buzdított, hogy visszatérjen az igazi nevelésnek egyik kiapadhatatlan őforrásához. Mindezt annál szívesebben ismerjük el, mert legfőbb ideje, hogy az irigység,

önzés és gyűlölség által szétszaggatott társadalmunkba a jóság melege és a szeretet fénye végre behatoljon. Örömmel állapíthatjuk meg továbbá, hogy ez a pedagógiai világesemény teljesen felkészülve találta hazánkat. Úgy tudjuk, hogy Társaságunkon és a Magy. Tud. Akadémián kívül (amelynek megemlékezéséért súlyánál fogva még külön elismerés jár ki) még több tanügyi kör közül Pestalozzi emlékének megünneplésére. Nem késő, mert mint a lepergett másfél ezázad mutatja, Pestalozzi lelke mitsem vesztett őseréből. Bármit is hozzon a jövő elméleti és gyakorlati pedagógiája, a szeretet és jóság, vagy ami ezzel egyértelmű: az igazi emberiesség örökéletű marad e nagy újító művében. Bizonyára ilyen értelemben nyomatta Diesterweg Adolf, akit kortársai a német Pestalozzinak neveztek, a *Jahrbuch für Lehrer und Schulfreunde* 1852-ben megjelent 3. évfolyamának címlapjára ezeket a sokatmondó szavakat: *Pestalozzi für immer!* kf.

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Unnapi ülés Pestalozzi Henrik halálának százéves évfordulóján, 1927 február 17-én.

Kornis Gyula elnöklete alatt jelen voltak: *Andreánszky Olga*, *Antal Sándor*, *Bagi Antal*, *Bakos Emma*, *Balázs Anna*, *Bálint Gizella*, *Bánfalvy Ilona*, *Barkáts Mária*, *Benisch Artúr*, *Bernátsky Rózsi*, *Berzeviczy Albert*, *Biró Imre*, *Cikutti Lajos*, *Csiszár Katalin*, *Csóré Erzsébet*, *Csóré Margit*, *Csukly Emilia*, *Dékány Ilona*, *Doby Ida*, *Dropka Irén*, *Edes Judit*, *Eltes Mátyás* jegyző, *Endrei Gerzson*, *Erős Piroska*, *Ertl Gabriella*, *Farkas Olga*, *Fogel Sándor*, *Forstner Erzsébet*, *Frank Antal*, *Fray Katalin*, *Friml Aladár*, *Gaal Mózes*, *Galló Miklós*, *Gerhardt Sarolta*, *Gisztl Edit*, *Güll Vilma*, *Gyöngyössy Erzsébet*, *Gyulai Agost*, *Gyulai Agostné*, *Haraszty Magda*, *Haszler Károly*, *Herczeg Katalin*, *Hesz Ilona*, *Hittrich Ödön*, *M. Horváth Mária* ang. k., *Jaczkovits Géza*, *Jancsó Erzsébet*, *Jávor Albert*, *Jenei Irma*, *Jóó Vilma*, *Juba Adolf*, *Kacsina Ilona*, *Kántor József*, *Kanyó Bálint*, özv. *Katonáné Thuránszky Irén*, *Kemény Ferenc*, *Kemény Ferencné*, *Kerékyártó Árpád*, *Kisparti János*, *Kosztolnik János*, *Kovács Erzsébet*, *Körmendy Mária*, *Kubacska Etelka*, *Kulcsár Margit*, *Lajos Mária*, *Legányi Ilona*, *M. Lehotzky Ilona* ang. k., *Lendvai Teréz*, *Lőrincz László*, *Lukács György*, *Lux Gyula*, *Madari Lajos*, *Málnai Mihály*, *Márton Katalin*, *Martos Alisz*, *Meskó Lenke*, *Mester János*, *Miklós Erzsébet*, *Mikó Piroska*, *Misányi Ottó*, *Molnár Öszkár*, *Molnár Vilmos*, *Mosdóssy Imre*, *Mosonyi Sándor*, *Nagy Irén*, *Nagy Jenő*, *Nagy J. Béla*, *Nagy Zsigmond*, *Nagy Zsuzsanna*, *Neumanné Zsengeri Irma*, *Petrasovszky Emma*, *Preisinger Ferenc*, *Prohászka Lajos*, *Quint József*, *Quint Józsefné*, *Radák Olga*, *Radó Albert*, *Radványi Elvira*, *Réti Margit*, *Schack Béla*, *Schmidl Sándor*, *Schneller István*, *Schröder Émilja*, *Schütz Teréz*, *Schweiger Erzsébet*, *Sebestyénne Stetina Ilona*, *Sólyom János*,